

ארכיב התקשורת במרכז
בית המידע הלאומי

חברת המים הלאומית

המרכז הארצי לטיפול בבריכות שחייה (1950-1937) והמרכז הארצי לטיפול בבריכות שחייה

מרכז הארצי לטיפול בבריכות שחייה

אל מרכז המבקרים באתר ספיר נכנסים דרך חלק של אחד מצינורות "המוביל הארצי", שאינו בשימוש. במקום אפשר להתרשם ממערך השאיבה המתקדם ולראות בזמן אמת (!) איך פועלות יחידות השאיבה הענקיות, השואבות את מי הכנרת מהצינור התת-מימי המונח בקרקעיתו. ניתן ללמוד על מערכת אספקת המים הארצית ועל "המוביל הארצי", ולצפות בסרט היסטורי המתעד את הפרויקט הייחודי.

אבל לא רק!

ההדרכה כוללת הסברים על הדרכים המפתיעות שבאמצעותן דואגת "מקורות" לאיכות מים מעולה ומה עושה החברה כדי להגדיל את כמויות המים במדינה. ניתן לראות את הממצאים הארכיאולוגיים שנתגלו בחפירות בשטח ולהתפעל מהטיפול הרוק של האתר, שמתבצע בדרכים אקולוגיות לצורך חיסכון במים.

אתר ספיר

כמה פשוט לפתוח את הברז בבית, למלא את הכוס במים הזורמים בחופשיות ולשתות לרוויה. האם עצרתם לרגע לחשוב על המסלול שעוברים המים עד שהם מגיעים אל הברז שלנו? מתברר שמדובר בתהליך מורכב ומרתק. בחלקה הצפון-מערבי של הכנרת נמצא **אתר ספיר**. באתר זה מתחיל מסעם הגדול ביותר של חלק ניכר מהמים המגיעים לבתינו.

המוביל הארצי

הכנרת - הימה המתוקה הנמוכה ביותר בעולם - נמצאת בעומק של 210 מטר מתחת לפני הים ומשמשת כמקור המים העלי הגדול ביותר במדינה. בשנת גשמים ממוצעת מספקת הכנרת כשליש מתצרוכת המים של ישראל. אתר ספיר הוא תחנת השאיבה הראשונה של גדול מפעלי המים בישראל - "המוביל הארצי", המספק את מי הכנרת למרכז הארץ ולדרומה. המערכת האדירה של קווי מים ענקיים, משאבות, מנהרות, תעלות ומאגרים, נבנתה תוך שימוש באמצעים המתאימים לסרט מתח. בניית האתר הייתה אחד המבצעים הקשים והמורכבים ביותר. הקושי נבע מטיב הסלע שבו נחצב אולם המשאבות הגדול, שהיבב עבודה זהירה במיוחד.

"מקורות" שואבת את המים באמצעות 4 יחידות שאיבה משוכללות ויעילות, מעומק מרבי של 215.50 מטר **מתחת** לפני הים, לגובה של כ-50 מטר **מעל** פני הים ומזרימה אותם גם למקומות גבוהים והרריים - פעולה שמצריכה כמות עצומה של אנרגיה. שלוש המשאבות הוותיקות נמצאות במתקן חצוב בהר, ופועלות משנת 1964. יחידת השאיבה הרביעית, אשר נחנכה בסוף שנת 1991, נבנתה מחוץ להר, עקב תפיסה ביטחונית שונה. יחידה זו משמשת כחלופה בעת הצורך. בדרך כלל מפעילה "מקורות" את המשאבות בשעות הלילה, בזמן שפל של חברת החשמל, לצורך חיסכון בהוצאות אנרגיה הורדת עומס מרשת החשמל. פעולות הפיקוח והבקרה על תחנת השאיבה מתבצעות באמצעות מערכת ממוחשבת מתוך חדר בקרה חדיש, המאויש 24 שעות ביממה.

מיחידות השאיבה מוזרמים המים בלחץ אל תוך שלושה צינורות המתחברים לצינור פלדה אחד, דרכו מועלים המים אל תעלה פתוחה. התעלה מגיעה למאגרי אשכול, שם עוברים המים טיפול לשיפור איכותם במאגרים ייעודיים וב"מפעל הסינון המרכזי". הודות לטיפול זה ניצבת מדינת ישראל בשורה הראשונה של מדינות העולם המערבי בתחום הטיפול באיכות מי השתייה. אחרי הטיפול מוזרמים המים במערכת קווים סגורה לרחבי הארץ. לאחר 130 ק"מ מגיע "המוביל" לתחנת מעיינות הירקון בראש-העין, שם הוא קולט מי תהום ומתחבר לקווי "ירקון-נגב". פרויקט "המוביל הארצי" נחשב ייחודי ומוצלח במיוחד בעולם כולו.

עם הפעלת "המוביל הארצי" בשנת 1964, שימשו כ-80% מהמים שסיפק לחקלאות, בעוד ש-20% האחרים נועדו למי שתייה. במשך הזמן הלכו וגדלו כמויות המים שסופקו כמי שתייה. היום למעלה מ-80% מהמים שמספק "המוביל הארצי" הם מי שתייה, ורק כ-20% מיועדים לחקלאות.

לאחרונה חלה מהפכה של ממש באופן פעילותו של "המוביל הארצי": הוא החל לקלוט גם מי ים מותפלים ממתקן ההתפלה בחדרה. מערכת המים הארצית החדשה משלבת מי כנרת ומי תהום, וקולטת מי ים מותפלים מהמתקנים המוקמים לאורך הים התיכון. המערכת מאפשרת גמישות תפעולית והזרמת המים לכל הכיוונים בהתאם לצרכים.

חברת "מקורות" הקימה את המצפה לבטחון של צבא צוי (צ'ינה) ל"א
המטבח הישי של צ'ינה, חגגי הכנסת הישיית ומנכ"ל חגגית "מקורות" בטלניס 1964-1967.

מצפוי צ'ינה ונתל חגג

בסיום הסיור **באתר ספיר** המבקרים מוזמנים להמשיך **למצפור צ'רה**, הממוקם סמוך לנחל עמוד.

במצפור ניתן ליהנות מנוף מרהיב ביופיו ולראות כיצד הצליחה חברת "מקורות" להתגבר על המכשול הטבעי שמהווה הנחל החוצה את התעלה הפתוחה של "המוביל הארצי". במבצע הנדסי מורכב וייחודי הניחה "מקורות" בדפנות הנחל ובקרקעיתו צינורות פלדה שיוצרים גיחון (צורה של האות U). הגיחון פועל על-פי חוק הכלים השלובים: המים יורדים מהעבר האחד לתחתית הנחל ועולים אל עברו השני.

לתיאום ביקור:

ביקורים במרכז המבקרים מתקיימים

בימים א'-ה', בין השעות 08:30-15:00

ללא תשלום, לקבוצות מאורגנות, בתיאום מראש

בחגים ובחופשות ניתן לשלב משפחות ובודדים, בתיאום מראש

משך הסיור:

באתר ספיר כשעה וחצי

במצפור צ'רה כחצי שעה

התאמה: גיל 10 ומעלה

תיאום ביקור: 04-6714770

www.mekorot.co.il

שירות לקוחות: 03-6230809

מטלפון נייד: *מקורות ת (*482727)

חיוג חינם: 1-800-250-270

חברת המים הלאומית